Euroopa Parlament
2014-2019

Istungidokument

B8-0809/2016

17.6.2016

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

tapatalgute kohta Kongo idaosas
(2016/2770(RSP))

Charles Goerens, Hilde Vautmans, María Teresa Giménez Barbat, Beatriz Becerra Basterrechea, Ilhan Kyuchyuk, Javier Nart, Urmas Paet, Pavel Telička, Ivo Vajgl
fraktsiooni ALDE nimel

B8-0809/2016

Euroopa Parlamendi resolutsioon tapatalgute kohta Kongo idaosas (2016/2770(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kongo Demokraatliku Vabariigi (Kongo DV) kohta, eriti 17. jaanuari 2008. aasta resolutsiooni olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja vägistamise kui sõjakuriteo kohta[1], 21. veebruari 2008. aasta resolutsiooni Põhja-Kivu kohta[2], 23. oktoobri 2008. aasta resolutsiooni kokkupõrgete kohta Kongo DV idapoolsetel piirialadel[3], 17. detsembri 2009. aasta resolutsiooni vägivalla kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis[4], 13. juuni 2012. aasta resolutsiooni valimiste järelevalve kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis[5], 12. septembri 2013. aasta resolutsiooni olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis[6], 9. juuli 2015. aasta resolutsiooni Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta, eelkõige seoses kahe kinnipeetava inimõiguslase Yves Makwambala ja Fred Bauma juhtumitega[7], 17. detsembri 2015. aasta resolutsiooni Kongo Demokraatlikus Vabariigis asuva Virunga rahvuspargi kaitse kohta[8] ning 10. märtsi 2016. aasta resolutsiooni Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta[9],

– võttes arvesse 2007. aasta demokraatia, valimiste ja valitsemise Aafrika hartat, millele Kongo DV kirjutas alla 29. juunil 2008, kuid mida ta ei ole ratifitseerinud ning mis jõustus 15. veebruaril 2012,

– võttes arvesse ELi 19. novembri 2015. aasta kohapealset avaldust rahvusliku dialoogi algatamise järel Kongo DVs,

– võttes arvesse Aafrika Liidu, ÜRO, Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Frankofoonia Organisatsiooni 16. veebruari 2016. aasta ühist pressiteadet kaasava poliitilise dialoogi vajalikkuse kohta Kongo DVs, ning nende võetud kohustust toetada Kongo osapooli viimaste püüdlustes tugevdada riigis demokraatiat,

– võttes arvesse Kongo uurimisrühma 2016. aasta märtsis avaldatud aruannet „Kes on Beni piirkonna tapjad?“

– võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,

A. arvestades, et juba enam kui kakskümmend aastat on Kongo RDV maavarade poolest rikast kirdeosa laastanud konfliktid, milles osalevad paljud Kongo ja välisriikide relvarühmitused (nt Rwanda FDLR ja Uganda demokraatlikud liitlasväed / rahvuslik

[1] ELT 41 E, 19.2.2009, lk 83.
[2] ELT 184 E, 6.8.2009, lk 106.
[3] ELT 15 E, 21.1.2010, lk 86.
[4] ELT 286 E, 22.10.2010, lk 21.
[5] ELT 332 E, 15.11.2013, lk 63.
[6] ELT C 93, 9.3.2016, lk 173.
[7] Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0278.
[8] Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0475.
[9] Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0085.

vabastusarmee (ADF/NALU)), kes külvavad piirkonnas hirmu ja vägivalda; arvestades, et üks tähtsamaid mässajate rühmitusi M-23 alistus 7. novembril 2013 ja selle väidetav asutaja andis end Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kätte;

B. arvestades, et lühikese vaheaja järel puhkes taas vägivald ning 2015. aasta oktoobris, novembris ja detsembris toimusid kohutavad massimõrvad Põhja-Kivu provintsi linnade Beni, Butembo, Miriki ja Lubero ümbruses; arvestades, et teate kohaselt, mille saatis Vatikani uudisteagentuurile Agenzia Fides Kongo rahuvõrgustiku nimeline Kongo VVO, on selle järel tapetud enam kui kuussada meest, naist ja last ning kümned tuhanded inimesed on kodunt põgenenud;

C. arvestades, et kohalike kodanikuühiskonna esindajate väitel kaasneb vägivallaga „teadmata päritolu, üht ja sama keelt kõnelevate sama rahvusrühma esindajate hulkade kahtlane ümberpaiknemine, mille käigus püütakse maid haarata ja riiki lõhestada“, ning toimub „varade ja loodusrikkuste süstemaatiline riisumine“;

D. arvestades, et piirkonnas on selgelt puudus (seadusandlikest ja kohtu-) institutsioonidest, kes suudaksid nõuetekohaselt toimida ja lahendada probleeme, mis on 2014. aasta oktoobrist saadik põhjustanud jätkuvaid vägivallapuhanguid;

E. arvestades, et Kongo DVs valitsevad suured poliitilised pinged selle tõttu, et 2001. aastast saadik võimul olnud president Kabila peab põhiseaduse kohaselt 20. detsembril 2016 ametist lahkuma, kuid ei ole siiani oma tagasiastumisest teatanud;

F. arvestades, et juhul, kui president Kabila peaks püüdma pärast põhiseaduses ettenähtud ametiaja lõppemist võimule jääda, võib Kongo DVs puhkeda palju ulatuslikum vägivald kui omal ajal Burundis, ning kogu Ida-Aafrika järvede piirkond võib muutuda ebastabiilseks;

G. arvestades, et 28. novembril 2015 nõudis president Kabila 2016. aasta valimisteks valmistumiseks üleriigilist kaasavat poliitilist dialoogi;

H. arvestades, et 11. mail 2016 otsustas põhiseaduskohus, et kui 20. detsembriks 2016 ei ole valimisi läbi viidud, võib president Kabila pärast oma teise ametiaja lõppu seaduslikult ametisse jääda; arvestades, et samal ajal peamised opositsioonierakonnad ei tunnusta kohtu otsust;

I. arvestades, et 30. märtsil 2016 ühehäälselt vastu võetud resolutsiooniga 2277 (2016) pikendas ÜRO Julgeolekunõukogu MONUSCO (ÜRO stabiliseerimismissioon Kongo Demokraatlikus Vabariigis) mandaati kuni 31. märtsini 2017;

1. mõistab teravalt hukka Kongo idaosas jätkuvad tapatalgud ja inimsusevastased kuriteod; juhib tähelepanu pakilisele vajadusele teha riigi idaosas lõpp eranditult kõigi relvarühmituste kuritegudele;

2. rõhutab, et praegune olukord ei tohiks takistada põhiseaduse kohaselt kavandatud valimiste läbiviimist; on seisukohal, et vabad, õiglased ja läbipaistvad valimised võivad aidata Kongo DVs jätkuvale kriisile lõppu teha, võimaldada paremat kontrolli kaevandamistehingute ning kaevandamistulude väärkasutamise üle, ning seeläbi parandada iniõiguste olukorda riigis;

3. on veendunud, et igasuguste relvarühmituste olemasolu takistab Kongo idaosas rahu saavutamist, ning on sügavalt mures hoogustuva värbamise pärast etnilise kuuluvuse põhjal moodustatud omakaitsesalkadesse, millele ÜRO peasekretäri eriesindaja Kongo DVs 2016. aasta algul tähelepanu juhtis;

4. kutsub Kongo DV valitsust üles taastama ja tugevdama Kongo rahutus idaosas riigi autoriteeti ja õigusriigi põhimõtteid, eriti valitsemise ja julgeoleku valdkonnas, et hõlbustada põgenike tagasipöördumist ja humanitaarabi andmist; nõuab MONUSCO ja Kongo DV relvajõudude koostöö kiiret ja aktiivset taasalustamist vastavalt 28. jaanuaril Kinshasas sõlmitud sõjalise koostöö kokkuleppele, selleks et taastada ja tugevdada rahu ja julgeolekut riigi idaosas ja kogu riigis tervikuna;

5. nõuab tungivalt, et juhul, kui Inimõiguste Nõukogu midagi ette ei võta, korraldaks Kongo valitsus põhjalikud ja läbipaistvad uurimised ning annaks kohtu alla ametiisikud, keda kahtlustatakse koostöös mässuliste ja relvarühmitustega ja seotuses idaprovintside massimõrvadega, samuti kõik need, kes on süüdi inimõiguste rikkumistes;

6. palub Rahvusvahelise Kriminaalkohtu prokuröril uurida ka Põhja-Kivus 2014. aasta oktoobrist saadik sooritatud hirmutegusid ning võtta vastutusele nende eest kõige selgemini vastutust kandvad isikud, tagades, et see hõlmaks relvarühmituste juhte ning kõiki massimõrvades, seksuaalses vägivallas ning inimsusevastastes ja sõjakuritegudes süüdi olevaid isikuid;

7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, ÜRO peasekretärile, Aafrika Liidule, Kongo DV presidendile, peaministrile ja parlamendile ning AKV-ELi parlamentaarsele ühisassambleele.